

Rozhledy matematicko-fyzikální

Jaroslav Zhouf

Gardner, M.: Jakou barvu má medvěd?

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 92 (2017), No. 2, 61–61

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146877>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2017

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Gardner, M.: Jakou barvu má medvěd?

Portál, Praha 2017

Kniha *Jakou barvu má medvěd?* má ještě podtitul *Nejlepší matematické a logické hádanky*. Tento podtitul vlastně vysvětluje obsah knihy. Knihu vytvořil v roce 1994 Američan Martin Gardner (1914–2010), který byl nejen velmi kvalitním matematickým odborníkem, ale je i popularizátorem této vědní disciplíny, o čemž se můžeme přesvědčit z jeho dalších publikací (mimochodem napsal nebo zkoncipoval více než 100 knih).

Tato kniha je souborem 65 matematických a logických problémů, které jsou zde nazvány hádankami. Gardner buď vymýšlel problémy nové, nebo balil do zajímavého a chytlavého hávu problémy již známé a dlouhou dobu je zadával v hádankovém sloupku ve známém časopise *Scientific American*. Tato prezentace úloh v časopise byla velice důležitá, jak ostatně sám Gardner uvádí: „Čtenáři velmi rychle vychytali chyby a v některých případech našli alternativní řešení nebo zajímavá zobecnění. Tuto cennou zpětnou vazbu jsem zapracoval do knižních vydání hádankových sloupků.“

Prezentovaná kniha obsahu právě ty nejhezčí, nejzajímavější, nejpoulnější problémy. Na konci knihy je pak uvedeno výstižné řešení všech uvedených hádanek. Pojdme si udělat představu o tom, jaké problémy – hádanky – jsou v knize uvedeny. Hned z první ukázky (v knize je tato hádanka uvedena jako první) každý pochopí, proč má kniha titul, v němž se hádá barva medvěda.

Hádanka 1: *Jedna stará hádanka má následující znění: Cestovatel jde míli na jih, otočí se, jde míli na východ, znovu se otočí, jde míli na sever a skončí na místě, kde začal. Pak zastřelí medvěda. Otázka zní: „Jakou barvu měl medvěd?“ Časem prověřená odpověď zní: „Bílou.“ To proto, že cestovatel musel začít na severním pólu. Není tomu však dlouho, co někdo zjistil, že severní pól není jediné startovní místo, které může splňovat zadané podmínky. Přijdete na nějaké jiné místo na zeměkouli, kde lze jít míli na jih, míli na východ, míli na sever a skončit na stejném místě?*

Hádanka 36: *Letadlo letí po přímce z letiště A na letiště B a pak zpět po přímce z B do A. Motory pro oba lety pracují stejně. Pokud by při obou letech foukal neměnný vítr z A do B, bude celková doba letu delší, kratší, nebo stejná v porovnání s bezvětřím?*

Z uvedených hádanek je vidět, že spektrum řešitelů může být široké, od dětí až po dospělé. Každému se bude zdát zajímavější jiný problém, pro každého bude obtížnější jiný problém. A to je právě ten nejcennější vklad této knihy, a sice že si v ní může najít zálibení každý čtenář.

Ještě jednu přednost tato kniha má, a sice formát velikosti zhruba A6, takže se vejde do kapsy a čtenář může nosit knihu s sebou a řešit problémy i při cestování.

Jaroslav Zhouf